

WET VAN 8 APRIL 1971 TOT ORGANISATIE VAN EEN
GERECHTELIJKE STAGE

Carl DE BUSSCHERE

Jura Falconis heeft mede tot doel de studenten in de rechten op de hoogte te houden van praktische aangelegenheden in verband met de rechtsstudies, specialisaties, stages, e.d. (1). Daarom behandelen wij de wet van 8 april 1971 tot organisatie van een gerechtelijke stage (2). In het Rechtskundig Weekblad verscheen een korte bespreking (3). Wij vestigen vooral uw aandacht op de meesterlijke rede van de heer J. Matthijs, Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent: «De toekomst van de magistratuur op een keerpunt» (4). De Procureur-Generaal handelt over de historiek van de juridische opleiding en over het doel en het wetsontwerp zelf tot organisatie van een gerechtelijke stage, dat inmiddels dus wet is geworden.

De wet heeft vooreerst tot doel te voorzien in het tekort aan geschikte kandidaten voor het ambt van het Openbaar Ministerie in de parketten bij de rechtbank van eerste aanleg, in de krijgsauditoraten en in de arbeidsauditoraten. Dit tekort vindt zijn oorsprong in de concurrentie door de privésector met zijn aantrekkelijke wed-

(1) Zie het editoriaal van J. MEYERS in Jura Falconis, 1971/72, nr. 1.

(2) B.S., 26 april 1971, blz. 5455.

(3) F. DE LEY, *De gerechtelijke stage*, R.W. 1970/71, kol. 1439 & 1925.

(4) J. MATTHIJS, *De toekomst van de magistratuur op een keerpunt*, R.W. 1970/71, kol. 97 e.v. & 145 e.v.; Er bestaat ook een overdruk uit het Rechtskundig Weekblad van die rede. Een zeer summier samenvatting in het *Overzicht van de Vlaamse Rechtsliteratuur gedurende het gerechtelijk jaar 1970/71* door R. VICTOR, R.W. 1971/72, kol. 12.

den (5) ; in de talrijke recente benoemingen bij de arbeidsgerechten en in het overgaan tot het emeritaat van vele magistraten. Het tweede opzet van de wet is de gerechtelijke stage te bezoldigen. Vele afgestudeerde rechtsstudenten, die zich aangetrokken voelen tot de magistratuur en die wellicht geschikte kandidaten zouden zijn, worden geen magistraat omdat zij zich de stage aan de balie niet kunnen veroorloven.

Om deze redenen wordt een gerechtelijke stage georganiseerd bij de parketten van de rechtbank van eerste aanleg, bij de arbeidsauditoraten en de militaire auditoraten.

De voorwaarden tot het ambt van stagiair zijn volgens artikel 1 : het diploma van doctor of licentiaat in de rechten bezitten ; tenminste 22 jaar en ten hoogste dertig jaar oud zijn en tenminste één jaar stage bij de balie doorgemaakt hebben. De aanwijzing, door de Minister van Justitie, geldt voor een jaar. Zij kan na advies van de gerechtelijke overheid tweemaal worden vernieuwd.

Artikel 2 heeft voor gevolg dat na drie jaar gerechtelijke stage de stagiair benoemd kan worden tot substituut-procureur des Konings, substituut-arbeidsauditeur of substituut-krijgsauditeur.

Artikel 3 bevat het criterium, op basis waarvan de Minister van Justitie telkenjare het aantal van de stagiairs vaststelt. Bij Ministerieel Besluit van 13 mei 1971 (6) werd het aantal op zesendertig bepaald. Een officieel bericht (7) preciseerde dat het aantal openstaande ambten van gerechtelijke stagiair vastgesteld is op 15, 12 en 9 voor respectievelijk het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Brusel, Gent en Luik. Artikel 4 bepaalt welke het statuut is van de stagiair. De stagiair bezit niet de hoedanigheid van magistraat. «Zij oefenen slechts een ambt uit binnen het bestek van de rechterlijke macht volgens de richtlijnen en de regels vastgelegd door het hoofd van het parket waaraan zij verbonden zijn» (8). De stagiair bij het parket van de procureur des Konings, bij het parket van de arbeidsauditeur of bij het parket van de krijgsauditeur heeft de hoedanigheid van officier van de gerechtelijke politie, hulpofficier respec-

(5) « ... hedentendage zijn de jonge afgestudeerden ... maar al te dikwijls beziel met een zekere afschrik voor de rechtspraktijk in het gerechtsgebouw. Bij sommigen - en zijn zij niet de meerderheid? - gaat dit gevoel gepaard met het gebrek aan wilskracht, met de gemakzucht, ja zelfs met de door een ruim verspreide literatuur verheerlijkte slofheid, die onze moderne jeugd tot in de slordigheid van haar kledij en van haar uiterlijk voorkomen en gedragingen aanmerken. Zij deinzen dan ook soms terug voor elke ernstige inspanning, en grijpen vrij snel naar betrekkingen, waar ze, zonder te hard te moeten presteren, en er veelal genoeg nemen met een zekere mediocriteit, rap de nodige geldmiddelen kunnen verkrijgen om deze te besteden, en soms te verspillen, aan de pronkzieke ontspanningen en vermakelijkheden waartoe de moderne levenswandel en statussymbolen, alsmede het huidig sociaal conformisme hen, door middel van een barnumpubliciteit, bij de vleet aanlokken».

J. MATTHIJS, op. cit., R.W. 1970/71, kol. 103.

(6) B.S. 20 mei 1971, blz. 6562.

(7) B.S. 25 mei 1971, blz. 6704.

(8) J. MATTHIJS, op. cit., R.W. 1970/71, kol. 157.

tievelijk van de Procureur des Konings, de arbeidsauditeur of van de krijgsauditeur. Feitelijk zal hij in deze hoedanigheid slechts kunnen optreden na aanstelling door de procureur-generaal of door de auditeur-generaal. Na een jaar stage kan de stagiair ook aangesteld worden om de strafvordering geheel of gedeeltelijk uit te oefenen. Volgens artikel 5 ontvangt de stagiair een jaarwedde van 165.000 fr. In deze bepaling wordt dus een opzet van de wet gerealiseerd. Daarenboven geniet de stagiair van de bijslagen, vergoedingen en bijkomende bezoldigingen toegekend aan overheidspersoneel alsmede alle voorzieningen betreffende de maatschappelijke zekerheid, met uitzondering van die betreffende de jaarlijkse vakantie.

In artikel 6 is bepaald dat de procureur of de auditeur de beëindiging van de stage kunnen voorstellen. Hij maakt een gemotiveerd schriftelijk advies aan de procureur-generaal of de auditeur-generaal over, die het samen met zijn beschouwingen aan de Minister van Justitie voorlegt. De Minister beslist na de betrokkene te hebben gehoord.

Krachtens artikel 7 kan de Minister, om gegronde redenen, op verzoek van de betrokkene de stage schorsen of er een eind aan maken. Artikel 8 vergt een bijzondere aandacht. Het ambt van stagiair is onverenigbaar met iedere andere bezoldigde betrekking, met een openbaar mandaat of met een beroep. De gerechtelijke stage wordt opgevat als een full-time betrekking - het amendement van Volksvertegenwoordiger A. Claes i.v.m. de half-time stage werd verworpen - en is onverenigbaar met elk ander beroep, zelfs het beroep van advocaat-stagiair. Quid echter met legerdienst, met het volgen van een specialisatie of de licentie van het notariaat, met het doctoreren? De wetgever vat de gerechtelijke stage op als een full-time betrekking en dus onverenigbaar met legerdienst. De betrokkene zou een beroep op artikel 7 kunnen doen.

Het is niet mogelijk op een algemene uniforme wijze te stellen dat de gerechtelijke stage onverenigbaar is met iedere studie (v.b. notariaat), of met een specialisatie of het maken van een doctoraatsthesis. Dit zal uitgemaakt worden door het hoofd van het parket of het auditoraat, waar de persoon in kwestie zijn stage doormaakt. Uit artikel 9 blijkt dat de bevoegdheid van de Minister slechts tijdelijk is, namelijk voor een periode van 6 jaar, onverminderd de mogelijkheid om aanwijzingen te vernieuwen overeenkomstig artikel 1.

De wet van 8 april 1971 betekent een vooruitgang: de wet, die voornamelijk om 2 redenen, die ik hierboven heb aangehaald, werd gestemd, zal of kan tenminste een belangrijk nevengevolg hebben, nl. een depolitisering van de basisbenoemingen. De wil van de wetgever is GESCHIKTE, volwaardige kandidaten te hebben voor het ambt van Openbaar Ministerie. Volgens Procureur-Generaal Matthijs dienen de toekomstige magistraten de volgende elementaire waarborgen te verstrekken: 'rechtskennis, algemene cultuur, werklust, karaktervastheid, intelligentiegraad en gezond beoordelingsver-

mogen, wilskracht en beslissingsgeest, toewijding en plichtsbesef, morele opvattingen en gedragingen' (9).

De Minister zou natuurlijk een andere dan een gerechtelijk stagiair kunnen benoemen tot een vacant ambt, waarvoor enkel de voorwaarden, vermeld in artikel 191 of 194 van het Gerechtelijk Wetboek, moeten vervuld zijn. De procureur-generaal meent echter dat dit in feite niet het geval zal zijn, omdat de stage een objectief en doeltreffend criterium is om de stagiair in al zijn aspecten te beoordelen (10).

De wet betekent een vooruitgang ... maar op een beperkt gebied en voor een beperkte tijd. Niet alleen bij het Openbaar Ministerie bestaat een tekort aan bekwame elementen, er dreigt ook een tekort bij de rechtbank van eerste aanleg. Daarenboven valt te vrezen dat een onevenwicht zal ontstaan tussen zetel en parket, met het gevolg dat, in strafzaken, de dossiers klaar voor de terechtzitting zich zullen opstapelen zonder mogelijkheid voor berechting in een normale tijdspanne, omdat, wegens het onvoldoende aantal rechters geen voldoende aantal terechtzittingen zal kunnen ingericht worden. Gevolg? Verscherping van de thans reeds in sommige rechtbanken bestaande zware achterstand in strafzaken.

Een ruimere en definitieve regeling moet uitgewerkt worden, waarbij een gerechtelijke stage georganiseerd zou worden, die niet alleen tot het parket, maar ook tot de zetel de toegang zou verlenen. Aan de Minister van Justitie zou de bevoegdheid moeten gegeven worden om het aantal stagiairs te bepalen in functie van het aantal te voorziene vacante plaatsen. Men zou de criteria kunnen bepalen, welke de Minister in acht moet nemen voor het bepalen van het aantal te voorziene vacante ambten.

Door deze regeling zou verholpen zijn aan een nakend tekort van magistraten en zou men aldus de geschikte of volwaardige kandidaten kennen.

(9) J. MATTHIJS, op. cit., R.W. 1970/71, kol. 99.

(10) J. MATTHIJS, op. cit., R.W. 1970/71, kol. 152.

DE COLLEKTIVISERING VAN DE INDUSTRIELE
BESLUITVORMING IN WEST-DUISSLAND NA DE
TWEDE WERELDOORLOG

Johan BOVIN
Paul PETITJEAN

Das Heil liegt nicht in Formen und Institutionen,
es liegt in dem Gebrauch den Menschen von ihnen
machen.

I - ONTSTAAN VAN DE MITBESTIMMUNG IN DE MON-
TANINDUSTRIE NA WO II.

Na de nederlaag in 1945 ontstond er een vacuum in de politieke machtsstructuur van Duitsland. De vakbeweging, de voornaamste oppositiepartij tijdens het Hitler-regime, was aangewezen om dit op te vullen. In 1949 werd de «Deutsche Gewerkschaftsbund» opgericht. De doelstellingen waren vooral politiek : opbouwen van een democratische staat met een democratisch economisch regime, d.w.z. medezeggenschap in de onderneming zelf (Weimars Wirtschaftsdemocratie). De eis tot medezeggenschap werd voor het eerst gesteld in de Montanindustrie (mijnbouw en ijzer- en staalproducerende industrie). Dit had verschillende oorzaken :

- a. De Montanindustrie stond in het brandpunt van de sociale strijd.
- b. Gunstige institutionele factoren (reeds vóór W.O. II «General-direktor» ; later «College van Directeurs»).
- c. De bijzondere positie van de Montanindustrie onder de bezetting : politiek van de geallieerden tegen concentratie van economische macht.

Na 1950 zouden de ondernemers zich organiseren, zodat de vakbeweging nooit meer dergelijke politieke invloed zou kunnen doen gelden.

II - DE DUITSE ONDERNEMINGSSTRUCTUUR

§ 1. De Hauptversammlung (Aandeelhoudersvergadering)

De aandeelhoudersvergadering wijst de leden van de **Aufsichtsrat** aan, voor zover zij niet naar de **Aufsichtsrat** moeten worden 'afgevaardigd' of als werknemersleden krachtens het '**Betriebsverfassungsgesetz**' of het '**Mitbestimmungsergänzungsgesetz**' moeten worden gekozen. De aandeelhoudersvergadering hoeft zich slechts op § 6 en § 8 van het '**Mitbestimmungsgesetz**' (bezetting werknemersleden en 'andere lid') aan verkiezingsvoordrachten te houden.

§ 2. De Aufsichtsrat

De **Aufsichtsrat** (beheerraad) is een toonaangevend orgaan in de onderneming naast de **Vorstand** en de **Betriebsrat**.

A. De samenstelling van de Aufsichtsrat

Bij vennootschappen, waarvoor het MBG geldt, bestaat de **Aufsichtsrat** in regel uit 11 leden. Behalve één neutraal lid, is hij paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de werknemers en de aandeelhouders.

Die 11 leden kunnen zijn :

- a. vertegenwoordigers van de aandeelhouders
- b. vertegenwoordigers van de werknemers (interne of externe)
- c. neutrale leden
- d. de «**Weitere Mitglieder**»
- e. vertegenwoordigers van de banken.

B. Samenwerking en besluitvorming in de Aufsichtsrat

1. Formele aspecten

Men tracht alle openlijke conflicten te voorkomen enerzijds door de besluiten éénstemmig te nemen, anderzijds door de beslissingen eerst voor te leggen aan permanente comitees ad hoc, die in de schoot van de **Aufsichtsrat** opgericht zijn.

Fractievergadering van de werknemers : om onenigheid te vermijden hebben de werknemersleden van de **Aufsichtsrat** de gewoonte aangenomen afzonderlijk te vergaderen vóór de eigenlijke **Aufsichtsratvergadering**.

Er grijpen veelvuldige contacten plaats tussen de **Vorstand** en de leden van de **Aufsichtsrat**.

2. Inhoudelijke aspecten

De hoofdgave van de **Aufsichtsrat** ligt in de controle van de ondernemingsleiding, daarnaast ook beslissingen goedkeuren en in **Montanindustrie** mogelijkheid van de ondernemingsleiding te ont-

slaan. De invloed van werknemersleden ligt vooral op het vlak van de loon- en sociale politiek.

De benoeming van directieleden geschiedt na zorgvuldige onderhandelingen tussen de ondernemingsleiding zelf en het presidium van de **Aufsichtsrat**. Dit verloopt vlotter in de ijzer- en staalindustrie dan in de steenkoolpijpen. De professionalisatie van het management treedt volledig naar voor.

Wat betreft de investeringsprojecten zijn de werknemersvertegenwoordigers weinig geïnteresseerd. Zij vragen enkel rekening te houden met de sociale belangen van de werknemers, die eventueel zouden getroffen worden bij arbeidsbesparende maatregelen. De aanwezigheid van de werknemersvertegenwoordigers in de **Aufsichtsrat** speelt een belangrijke rol in bepaalde concentratieplannen.

Om de gunst van de werknemersvertegenwoordigers in de **Aufsichtsrat** te genieten zullen de arbeidsdirecteurs in grote mate rekening houden met de loonpolitiek van die vertegenwoordigers van de werknemers.

Ook inzake de tewerkstelling hebben de werknemersvertegenwoordigers van de **Aufsichtsrat** hun invloed laten gelden.

BESLUIT

Het betrekken van de volksvertegenwoordigers in de **Aufsichtsrat** heeft de positie van het management tegenover de aandeelhouders in feite nog versterkt. Tussen werknemersvertegenwoordigers en ondernemingsleiding is inderdaad een soort compromis tot stand gekomen waarbij de functie van het management in de grond onaangetast blijft maar de vakbeweging een groeiende invloed kreeg op de tewerkstellingspolitiek en de sociale politiek van de onderneming.

§ 3. De Vorstand (Directie)

Hij kan uit één of meer leden bestaan. Zij worden door de **Aufsichtsrat** voor ten hoogste vijf jaar benoemd. Een herbenoeming of verlenging van de ambtsperiode is toegestaan. Wanneer meerdere leden worden aangewezen als leden van de **Vorstand**, kan de **Aufsichtsrat** een ervan tot voorzitter benoemen. De **Aufsichtsrat** kan een aanstelling tot lid en de benoeming tot voorzitter intrekken, als daartoe een zwaarwichtige reden bestaat. Meestal zijn de leden : de arbeidsdirecteur, de commerciële directeur en de technische directeur.

De **Vorstand** draagt de volle verantwoordelijkheid voor de leiding van de vennootschap. Deze verantwoordelijkheid is ondeelbaar. Volgens de wet moeten de beslissingen met eensgezindheid of meerderheid genomen worden. Op regelmatige tijden, maar tenminste één-

maal per jaar, moet de **Vorstand** aan de **Aufsichtsrat** verslag uitbrengen (handelspolitiek, ondernemingsbeleid, rendabiliteit, transacties). Wanneer zij zich aan plichtsverzuim schuldig maken, zijn zij als «**Gesamtschuldner**» tot vergoeding van de daaruit voor de vennootschap ontstane schade gehouden. Dit gaat zover, dat zij een positieve bewijslast hebben.

De **Vorstand** is het orgaan bij uitstek waar tegenstrijdige belangen van de verschillende sectoren van de onderneming bemiddeld worden en op een pragmatische wijze opgelost. De **Vorstand** is wettelijk door geen enkele beslissing van andere organismen van de onderneming gebonden, behalve aan het kader van de controlefunctie van de **Aufsichtsrat**. Toch zal de houding van de leden van de **Aufsichtsrat** hen beïnvloeden, daar zij van hen afhankelijk zijn voor hun benoeming.

C. Algemene houding tegenover loonpolitiek en sociale voorzieningen

1. De sociale ondernemingspolitiek

Men is geëvolueerd naar een opvatting volgens dewelke de belangen van de werknemers geïntegreerd worden in de eigenlijke ondernemingspolitiek. Een andere opvatting (theorie van Galbraith): de grote ondernemingen streven vooral naar macht en niet zozeer naar winstmaximisatie.

Het zou verkeerd zijn de andere leden van de **Vorstand** voor te stellen als antipoden van een sociale politiek. Wel zullen zij bij het overleg over de sociale projecten van de arbeidsdirecteur vooral een financieel en technisch standpunt innemen.

2. Houding tegenover loonsverhogingen

Voorstellen tot loonsverhogingen stuiten niet steeds op verzet van de andere leden van de **Vorstand**, daar zij in de meeste gevallen de last van de verhoging niet zelf moeten dragen en in de eerste plaats bekommerd zijn om «goodwill» te verwerven bij het personeel (macht en prestige). In iedere onderneming zetten de objectieve economische factoren echter bepaalde limieten voorop waarbinnen de reële handelingsmogelijkheden van het management vastgelegd worden.

§ 4. De Arbeitsdirektor

Volgens de wet is de arbeidsdirecteur een volwaardig en gelijkberechtigtd lid van de **Vorstand**. Hij wordt door de **Aufsichtsrat** benoemd, maar kan op grond van het «**Mitbestimmungsgesetz**» niet

tegen de stemmen van de meerderheid van de in de **Aufsichtsrat** aanwezige werknemersleden worden aangesteld of ontslagen.

A. Taken van de arbeidsdirecteur

- a. **Personeelsdienst**: bijna alle arbeidsdirecteurs bekommeren zich om problemen van het personeel evenals om problemen m.b.t. het loonsysteem. Ze moeten hierbij rekening houden met de andere leden van de **Vorstand**.
- b. **Sociale sector**: men mag de arbeidsdirecteur niet op het enkele spoor «sociale sector» plaatsen. Velen dragen nog verantwoordelijkheid over andere sectoren.
- c. **Vertegenwoordiging van de onderneming naar buiten**: bij de ijzer- en staalindustrie treden ongeveer de helft van de arbeidsdirecteurs op als vertegenwoordigers van de onderneming naar buiten. In de mijnbouw is dit slechts voor een zevende het geval.

B Kenmerken van het beleid van de arbeidsdirecteur

Algemeen: De arbeidsdirecteur beheert de personeelsdienst en de sociale sector en is, vooral in de ijzer- en staalindustrie, medeverantwoordelijk voor het economisch en technisch beleid.

- a. **'Loonmatig' stellen van de problemen**: arbeidsdirecteurs hebben meestal de loonsystemen onder hun bevoegdheid. Ook de bedrijfsraad heeft hier medezeggenschap. Hij zal dus moeten samenwerken met de bedrijfsraad. Een andere belangrijke invloed: de collectieve loononderhandelingen. Men moet het 'loonmatig' beleid van de arbeidsdirecteurs echter genuanceerd zien. Zij voelen zich ook sterk betrokken bij de economische toestand van de onderneming.
- b. **Bescherming van de sociale belangen van het personeel**: de arbeidsdirecteur zal met de **Aufsichtsrat** en de **Betriebsrat** overleggen hoe de arbeidszekerheid en de sociale belangen van de werknemers kunnen gewaarborgd blijven. Hij is ook verantwoordelijk voor het opstellen van plannen voor sociale investeringen. Hierbij houdt hij rekening met de economische situatie van de onderneming.

C. Het loyaliteitsconflict

De opvattingen over het loyaliteitsconflict steunen op twee axioma's:

- a. Er zou een tegenstelling zijn tussen de belangenbehartiging van de werknemers in het kader van het personeelsbeleid en de sociale

politiek enerzijds en het economisch beleid van de onderneming anderzijds.

Volgens sommigen bestaat er geen loyaliteitsconflict en wordt ieder lid van het directiecomitee met deze dualiteit geconfronteerd. Een loyaliteitsconflict in sociologische zin zou slechts kunnen bestaan wanneer verschillende groepen in de onderneming uiteenlopende voorstellingen hebben omtrent de organisatiestructuur van de onderneming. Dit is niet het geval. Volgens Dahrendorf echter betekent de positieve betrokkenheid van de werknemers ten aanzien van de **Mitbestimmung** niet noodzakelijk een positieve identificatie met haar concrete uitbouw in de onderneming en met de rol van de arbeidsdirecteur, daar zij weinig begrip hebben van de concrete uitbouw van geheel het systeem van de **Mitbestimmung**.

b. De arbeidsdirecteur zou ook drager zijn van een dubbele loyaliteit omdat hij door de werknemers gezien wordt als voorpost in de arbeidersbeweging en terzelfdertijd van hem verwacht wordt dat hij de belangen dient van de onderneming.

Uit enquêtes blijkt dat het loyaliteitsconflict tussen de ondernemingsbelangen en vakbewegingsstrategie voor de arbeidsdirecteurs in de ijzer- en staalindustrie praktisch geen rol meer speelt, terwijl in de mijnbouw wel een aanwijzing bestaat van een conflict tussen de vakbeweging en de aandeelhouders ten opzichte van de rol van de arbeidsdirecteur.

D. Integratie van de arbeidsdirecteur in de **Vorstand**

In de ijzer- en staalindustrie zijn de moeilijkheden (o.a. eigen medewerkers kiezen, over eigen staf beschikken) praktisch verdwenen. In de mijnbouw hebben de arbeidsdirecteurs veel grotere moeilijkheden gehad om een duidelijk afgegrensd bevoegdheidsgebied te verwerven.

§ 5. De **Betriebsrat**

De bedrijfsraad (technische eenheid) moet ingesteld worden in alle bedrijven met minstens vijf werknemers. We onderzochten alleen de bedrijfsraden in **Montanindustrie**.

A. Samenwerking met de arbeidsdirecteur en de werknemersleden van de **Aufsichtsrat**

De bedrijfsraden in de **Montanindustrie** staan niet geïsoleerd maar ontmoeten op hun actieterrein ook de werknemersleden van de **Aufsichtsrat** en worden geconfronteerd met een door deze werknemersleden verkozen arbeidsdirecteur in de leiding. Dit leidde tot een betere integratie tussen vakbeweging, bedrijfsraad en onder-

nemingsleiding. In de crisistijden hebben de bedrijfsraden zich nochtans opgeworpen als de vertolkers van het werknemersprotest.

B. Invloed van de bedrijfsraden op de bedrijfsleiding

De invloed strekt zich uit over de lonen en sociale voorzieningen evenals over de arbeidsorganisatie. Zij hebben ook belangrijke overeenkomsten gesloten om de belangen van de werknemers te vrijwaren bij grote productieomschakelingen.

C. De verhouding van de bedrijfsraad tegenover de werknemers

De bedrijfsraden spelen een rol als catalysator van de spanningen tussen bedrijfsleiding en werknemers. De bedrijfsraden vormen in deze zin een aanvulling van de **Qualifizierte Mitbestimmung**, daar zij dichter staat bij de werknemers dan de leden van de **Aufsichtsrat**.

KRONIEK

COLUMBIA SCHOOL OF LAW

Hugo PRIMS

VOORAF

De Columbia School of Law werd opgericht in 1858, alhoewel er voorheen reeds colleges werden gegeven (vanaf 1794). Sinds de inaugurale rede van professor James Kent en de benoeming van de eerste directeur, Theodore Dwight, kende de school een sterke expansie.

De ontwikkeling van de wetenschappelijke 'research' heeft van deze school gemaakt wat ze nu is : een leidende Law School, zowel op nationaal als op internationaal vlak.

De opleiding tot de juridische beroepen is natuurlijk één van de voornaamste objectieven van de school. Ze is zich bewust van de diverse wegen, die de jurist na zijn studies kan uitgaan en ze biedt dan ook verschillende programma's, aangepast aan de ambities van de student. Dit geldt niet alleen voor de klassieke juridische beroepen (balie, onderwijs...), maar tevens wordt er ernstig werk gemaakt van programma's, die betrekking hebben op de bescherming van de rechten van politieke en sociale minderheden, van armen en van hen, die slachtoffer zijn van rassendiscriminatie.

Ook is er een onderzoekscommissie, die de rechtsinstellingen en de maatschappij, waarin deze functionneren, kritisch tracht te doorlichten.

MASTER OF LAW (LL.M.)

De kandidaten voor een LL.M.-degree moeten een programma van

minimum 24 'points' voorleggen aan de dekaan. Indien dit wordt aanvaard moeten ze zich een gans jaar **full-time** bezighouden met studie en research. Kandidaten worden niet aanvaard op een **part-time** basis ; het is dan ook niet toegelaten gedurende het studiejaar een taak aan te nemen **buiten de studie**.

Amerikaanse studenten worden toegelaten wanneer ze 'graduates' zijn van een school, aangesloten bij de **Association of American Law Schools**.

Ook buitenlandse studenten komen in aanmerking voor het behalen van de **LL.M.-degree**.

Uit het **Columbia University Bulletin** citeren we :

'The purpose of the LL.M. program for these (foreign) candidates is to provide a basic working knowledge of American political and legal institutions and the American legal system. It is intended to prepare lawyers from other countries to deal intelligently with American lawyers on questions of common interest arising under their own or American law, to offer foreign teachers of law a broader view of legal concepts and to equip them for dealing with the comparative law aspects of their subjects, to aid lawyers serving foreign governments and international organizations in their understanding of issues involving American law...' (1).

Het programma voor deze studenten vangt een maand vroeger aan dan dat voor de Amerikaanse studenten zelf.

DOCTOR OF THE SCIENCE OF LAW (J.S.D.)

Kandidaten, die in aanmerking willen komen voor de **J.S.D.-degree**, moeten blijk gegeven hebben van hun grote ijver voor de rechtsstudies. Dit laatste kan bijv. blijken uit uitslagen, behaald op **undergraduate law school** of uit het feit dat men reeds juridisch werk presteert (bijv. als redactielid van de **Law Review**). Elk kandidaat moet, binnen de vijf jaar na zijn verblijf, een dissertatie inleveren en een mondeling examen passeren.

Gedurende hun eerste jaar zullen de kandidaten het overgrote deel van hun tijd besteden aan individuele research. Ze worden geacht zich in te schrijven voor een aantal seminars, en niet voor '**other classroom work**'.

Studenten van rechtsfaculteiten in Australië, Canada, Eire, Nieuw-Zeeland en Groot-Brittannië komen eveneens in aanmerking voor het behalen van de **J.S.D.-degree**.

(1) Columbia University Bulletin, *Graduate Studies of the School of Law*, 1971-1972, blz. 9. Dit *bulletin* en andere nuttige documenten (waarin o.m. inlichtingen over studiebeurzen, inschrijvingsmodaliteiten enz.) kunt U schriftelijk aanvragen bij de redactieraad van Jura Falconis.

THE COLUMBIA LAW LIBRARY

De bibliotheek met een collectie van 510.000 volumes is zeer rijk aan rechtsliteratuur over de Verenigde Staten zelf, de Britse Commonwealth, en aan documenten en verdragen betreffende het internationaal recht. Eveneens biedt ze een vrij uitgebreide documentatie over Romeins Recht. Aan haar Collecties over Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Italië, Spanje, België, zouden sommige bibliotheken van deze respectievelijke landen een voorbeeld moeten nemen. Tot slot staat er een volledige set betreffende beslissingen, en wetten uit de Sovjet-Unie en de andere kommunistische landen.

TEACHING METHODS

De school gebruikt verschillende manieren van onderwijs, waarbij de **case-method** en de **socratic-method** wel de voornaamste zijn. Ze bestaan in de studie van actuele beslissingen van de rechtbanken in verschillende takken van het recht.

Andere methoden vullen het **case-system** aan. Verschillende cursussen leggen zich toe op speciale wettelijke problemen, interpretaties van wetten enz...

Een andere methode is het seminarie. Studenten engageren zich voor een intensieve studie in een bepaalde branche van het recht, en krijgen meer individueel leiding van een of andere professor. Normaal mogen niet meer dan 12 studenten deelnemen aan een bepaald seminarie.

The case-method

De **case-method** is een onderwijssysteem, waarbij studenten tot juristen worden opgeleid door ze cases te laten lezen, analyseren, en kritisch te bespreken. **Negatief** : niet of nauwelijks is er in de opleiding plaats voor het bestuderen van systematische juridische handboeken.

Uitgedacht door een man, Langdell (Professor aan Harvard Law School) sloeg de **case-method** in als een bom in de andere Amerikaanse Law Schools. Dit is enerzijds het gevolg geweest van de aantrekkelijkheid van de methode en vooral het prestige van de Harvard Law School waar de methode ontstaan was.

De **case-method** leert de student een bepaalde vaardigheid, «**reasoning power**», en daarom is het volgens een aantal docenten niet zo noodzakelijk dat men streeft naar volledigheid. Het is goed mogelijk dat een student de faculteit verlaat zonder b.v. iets te weten van faillissementen. Dit lijkt geen bezwaar omdat de afgestudeerde kan beschikken over een arsenaal van **methodieken** die hem zo nodig in staat zou stellen binnen de twee weken alles over

de faillissementen te weten te komen. Heeft men de studenten geleerd hoe zij aan de regels kunnen komen, dan hoeft men er niet langer strikt de hand aan te houden dat zij die regels ook paraat hebben.

Niettemin lijken studenten toch een deel van hun tijd te besteden aan het leren van regels. Daarbij zijn zij er dikwijls niet helemaal zeker van of zij wel de juiste regels leren. De systematische handboeken in de bibliotheek bewijzen dan toch goede diensten.

De Sokratische methode

Tijdens de colleges wordt de docent niet verondersteld een monoloog te houden over de voorbereide cases.

Bij de sokratische methode wordt van de docent verwacht, dat hij uitspraken in stellende vorm zoveel mogelijk vermijdt. Hij stelt alleen vragen, antwoorden komen van de studenten. Stelt de student hem een vraag, dan dient de docent te vragen of een van de andere studenten een antwoord wil geven. Pas als een van de studenten met het juiste antwoord gekomen is, kan de docent dat bevestigen.

'Case-method', en 'socratic-method' worden in Amerikaanse kringen dikwijls als synoniemen gebruikt.

Resultaten

Door middel van de case-method leren de studenten in de loop van de tijd een groot aantal rechtsregels en doctrines, waarvan tenminste een deel in het geheugen blijft hangen. Zodoende heeft hij de beschikking over een zekere hoeveelheid «**working knowledge of the law**» en juridische terminologie.

Zij worden geoefend in het lezen en analyseren van cases, en in het maken van «**briefs**», (verslag dat de student als voorbereiding van zijn case maakt). Tot slot oefent men de verbale vaardigheid in de discussies tijdens de lessen.

WIJ KREGEN BEZOEK ...

Wilfried WILMS

Jura Falconis en Ars Aequi zijn al jaren 'goede maatjes'. Nochtans waren de contacten tussen beide bladen, na ons lustrum, waar enkele Ars Aequi-redacteuren zich lieten vergasten, bijkans verbroken.

Tot schade van Jura Falconis, zeer zeker, en wellicht hadden ook onze noorderburen baat gehad bij een meer intense samenwerking. Beide redactieraden besloten dan ook de koppen bij elkaar te steken en naar een hechtere vorm van samenwerking te zoeken.

Om de wat vage plannen concreet uit te diepen nodigde onze redactieraad enkele redactieleden van Ars Aequi uit.

Op 18 november waren ze er. Drie redactieleden, o.l.v. de Tilburgse redacteur R. Lombarts, kwamen vanwege Ars Aequi naar Leuven om met onze redactieraad de plannen tot samenwerking te bespreken.

Een welhaast voltallige redactieraad wachtte hen op aan het Leuvense station, waar onze collega's van boven de Moerdijk stipt op het afgesproken uur opdaagden.

Jura Falconis bood hun eerst een diner aan in een welbekend Leuvens restaurant. Met de toewijding en vakmanschap die we van hem gewoon zijn koos onze redactiesecretaris enkele uitgelezen schotels uit, wat bij onze noorderburen de vraag ontlokte of wij zó dineerden vóór elke redactievergadering. Vraag die door onze hoofdredacteur terecht ontkennend werd beantwoord.

Deze laatste bracht vervolgens een toast uit op onze Nederlandse vrienden. De gezellige sfeer droeg ertoe bij dat al gauw verbreed werd. En zo kregen we ruimschoots de gelegenheid nader ken-

nis te maken met ons zusterblad.

Ars Aequi verschijnt elke maand en heeft zowat veertienduizend abonnees. Het blad wordt verspreid over gans Nederland en komt tot stand door een samenwerking van alle Nederlandse rechtsfaculteiten. In Ars Aequi worden ook bijdragen van professoren opgenomen, vnl. commentaren op vonnissen en arresten.

Een grote aandacht wordt besteed aan het kritisch doorlichten van actuele juridische problemen. Dat de auteurs daarbij hun mening niet onder stoelen of banken steken, blijkt wel uit de bijdrage van Hans Toolen, in dit nummer gepubliceerd.

Nadien werden de samenwerkingsplannen grondig besproken in een wel geanimeerde vergadering in ons lokaal.

Hier volgt nu een uittreksel uit het verslag van die belangrijke redactievergadering :

Over volgende punten werd een definitief akkoord bereikt :

1. In beide redactieraden wordt een speciaal contactman aangesteld. Voor Jura Falconis is dat Jos Linkens. De contactman van Ars Aequi zal op de redactievergadering d.d. 20 november 1971 te Utrecht worden gekozen. Beide verbingsagenten zorgen voor een permanent contact tussen de respectieve redactieraden.
2. Over en weer zullen artikels worden uitgewisseld. Nog vóór de eigenlijke publicatie wordt de volledige kopij van het volgende nummer opgestuurd. Beide redactievergaderingen kiezen hieruit in volledige vrijheid de bijdragen welke in hun respectievelijke bladen zullen worden gepubliceerd. De contacten met de auteur, de auteursrechten enz. worden via de contactmannen geregeld. Zo bijv. de redactie van Jura Falconis een artikel van een Nederlands student wil opnemen doch met zekere wijzigingen, verbeteringen, weglatingen enz., verlopen de contacten en afspraken rechtstreeks tussen de betrokken auteur en de redactie van Jura Falconis, en dit via Jos Linkens.
3. Verder zullen informatie, ideeën, toekomstplannen enz. worden uitgewisseld. Zo zullen we bijv. naar elkaar de verslagen van de respectieve redactievergaderingen opsturen.
4. Ook werd besloten een gezamenlijk extra-nummer te publiceren, wellicht nog in de loop van dit academiejaar (mei of juni). Dit zou een actueel themanummer worden over bijv. Europees recht, Benelux-recht e.d. Vóór 1 januari 1972 zullen beide redactieraden een akkoord trachten te bereiken over het thema van dit bijzonder nummer. De redactie van Jura Falconis zal op de eerstvolgende redactievergadering van 25 november een lijst van thema's opstellen. Uit de voorstellen van beide redactievergaderingen zal dan een definitieve keuze worden gemaakt. In beide redactieraden zal een bijzondere werkgroep worden ingesteld, welke belast is met de concrete uitwerking en planning van dat gezamenlijke nummer. Deze werkgroep, bestaande uit een drietal redactieleden, zal per 1 januari 1972 met haar werkzaamheden beginnen, en dit in voortdurend overleg met de werk-

groep van Ars Aequi. Gezamenlijke vergaderingen worden in het vooruitzicht gesteld. De werkgroepen brengen op elke redactie-vergadering verslag uit over hun werkzaamheden.

Verder werden nog een aantal meer technische problemen van naderbij belicht.

Om 17 u. werd de vergadering besloten. En zo eindigde wellicht één van de belangrijkste redactievergaderingen uit de overigens korte geschiedenis van Jura Falconis. Over enkele gewichtige kwesties werd nog geen definitief akkoord bereikt, o.m. omdat onze hoofdredacteur sommige voorstellen en geschilpunten eerst nog met de redactieleden wilde bespreken.

Beide redacties zijn het er trouwens over eens dat voor zo'n belangrijke stap niet over het ijs van één nacht mag worden gegaan.